

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

از سوی سایت پاسخگویی به سوالات دینی آستان قدس رضوی بیش از ۱۵ جلسه بیان احکام ویژه قبل از منبر برای مبلغان تهیه و تنظیم شده است که به صورت تقدیم می شود.

جلسه ۱

امر به معروف

امام حسین علیه السلام، در وصیت به برادرش (محمد بن حنفیه) چنین مرقوم داشتند: **إِنَّمَا خَرَجْتُ لِطَلَبِ الْإِصْلَاحِ فِي أُمَّةٍ جَدِّي أُرِيدُ أَنْ أَمُرَ بِالْمَعْرُوفِ وَ أَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ** همانا هدف از قیام من اصلاح در امت جدم است و می خواهم امر به معروف و نهی از منکر نمایم. (مقتل الحسین، عبدالرزاق مقرر، ص ۱۵۶، بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۴۴، ص: ۳۲۹)

دو نکته کوتاه درباره امر به معروف:

۱. یکی از بزرگترین و مهمترین واجبات دینی ما امر به معروف و نهی از منکر است و ترک آن معصیت است؛ در اهمیت امر به معروف و نهی از منکر همین بس که حضرت سید الشهداء علیه السلام یکی از اهداف قیام خود را احیاء فریضه امر به معروف و نهی از منکر می داند، و لذا با الگو گرفتن از قیام سید الشهداء علیه السلام بر همه مومنین واجب است نسبت به این فریضه الهی ساکت ننشینند چرا که احیاء این فریضه درخواست عمومی جامعه را می طلبد.

۲- اگر انسان گناهی رامشاهده کند هر چند این گناه در مجالس عزاداری اهل البیت علیهم السلام باشد از جمله پخش موسیقی های حرام و یا کارهایی که در دین بدعت محسوب میشود و یا باعث اذیت دیگران میشود لازم نیست اطمینان به تاثیر داشته باشد بلکه اگر احتمال تاثیر هم بدهد، واجب است تذکر بدهد، اگرچه با تکرار تذکر یا تذکر گروهی باشد. (مراجع م ۲۷۸۶ در ملحقات رساله امام و فاضل و نوری)

تعمیل در فرج امام زمان علیه السلام و سلامتی مراجع عظام خصوصاً مقام معظم رهبری صلوات بر محمد و آل محمد

جلسه ۲

خصوصیات امام حسین (ع)

از امام باقر علیه السلام روایت شده که در مورد فضیلت زیارت امام حسین علیه السلام فرمودند: **لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ مِنَ الْفَضْلِ لَمَاتُوا شَوْقًا وَ تَقَطَّعَتْ أَنْفُسُهُمْ عَلَيْهِ حَسْرَاتًا** اگر مردم می دانستند، زیارت امام حسین علیه السلام

چقدر فضیلت و ثواب دارد، بدرستیکه از شوق جان می دادند و نفسهایشان از روی حسرت بند می آمد. (وسائل الشیعه/ ج ۱۴/ص ۴۵۳)

برخی از خصوصیات و فضائل امام حسین علیه السلام:

۱. زیارت امام حسین علیه السلام در مناسبت ها از راه دور و نزدیک سفارش شده است.
۲. مستحب است برداشتن کام نوزاد با تربت امام حسین علیه السلام و آب فرات.
۳. برای سجده بهتر از هر چیزی، تربت حضرت سید الشهداء علیه السلام می باشد اگر چه سجده برسنگ و خاک و چوب نیز صحیح است.
۴. استشفاء به تربت سید الشهداء علیه السلام برای مریض.
۵. همراه داشتن و ذکر گفتن با تسبیح تربت امام حسین علیه السلام مستحب است.
۶. قرار دادن مقداری از تربت امام حسین علیه السلام همراه میت مستحب است.
۷. دعا کنار ضریح حضرتش علیه السلام مستجاب است. (عروه مستحبات دفن م ۱۲ تحریر احکام ولادت مساله ۲ مفاتیح نوین ص ۳۵۰)

تعجیل در فرج امام زمان علیه السلام و سلامتی مراجع عظام خصوصاً مقام معظم رهبری صلوات بر محمد و آل محمد

جلسه ۳

احکام مرتبط با عزاداری

از حضرت علی علیه السلام روایت است که میفرماید: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى ... اِخْتَارَ لَنَا شِيعَةً يَنْصُرُونَنَا وَ يَفْرَحُونَ لِفَرَحِنَا وَ يَحْزَنُونَ لِحُزْنِنَا خَدَاوَنَدَ بَرَى بَرَى، شیعیان و پیروانی برگزیده است که ما را یاری می کنند، با خوشحالی ما خوشحال می شوند و در اندوه و غم ما، محزون می گردند. (الخصال؛ ج ۲؛ ص ۶۳۵)

چند نکته درباره بعضی احکام مرتبط با عزاداری:

۱- عزاداری حضرت سید الشهداء علیه السلام باید به کیفیت مناسب شان آن حضرت برگزار شود و از انجام حرکات یا اعمالی که مناسب شان عزاداری حضرت سید الشهداء علیه السلام نیست یا برگزاری مجلس به صورتیکه باعث وهن مذهب شیعه می شود باید پرهیز شود.

۲- اصلاح کردن آقایان یا خانم ها در ایام عزاداری اشکالی ندارد ولی سزاوار است در ایام شهادت رعایت احترام بشود.

۳- خواندن خطبه عقد در این ایام اشکالی ندارد ولی برگزاری مجلس شادی در صورتی که هتک حرمت محسوب شود جایز نیست البته در برگزاری مجلس موسیقی حرام و مجلس رقص تفاوتی بین روزهای عزا و سایر روزها نیست.

۴- اگر فردی بارعایت شرایط نذر، نذر کرده که در این ایام مثلا روزعاشورا مجلس عزا برپا کند ولی اکنون توان جسمی یا مالی برای انجام چنین نذری را ندارد، انجام نذر بر این فرد واجب نیست و نیازی نیست برای این کار قرض یا وام بگیرد و یا در آینده جبران نماید.

خداوند متعال همه ما را جزء عزاداران واقعی حضرت سید الشهداء علیه السلام قرار دهد به برکت صلوات بر محمد و آل محمد.

جلسه ۴

مکان نماز

از امام حسین علیه السلام روایت شده است که می فرمایند :

مَنْ عَبَدَ اللَّهَ حَقَّ عِبَادَتِهِ آتَاهُ اللَّهُ فَوْقَ أَمَانِيهِ وَ كَفَايَتِهِ. هر که خدا را آن گونه که سزاوار است بندگی کند، خداوند بیش از خواسته هایش به او عطا کند. (بحار الأنوار، ج ۶۸ ص ۱۸۴، مجموعه ورام، ج ۲، ص: ۱۰۸)

به نظر اکثر مراجع عظام تقلید یکی از شرائط مکان نماز گزار این است که غصبی نباشد به همین مناسبت چند نکته را خدمتتان عرض می کنیم: (مشهور: فتوی، احتیاط واجب: سیستانی، مکارم، احتیاط مستحب: زنجانی) (رساله مراجع مساله ۸۸۶)

۱. اگر در ملکی یا روی فرشی که غصبی است، نماز خوانده شود، نماز باطل است، پس بنابراین اگر دو یا چند نفر که در ملکی با یکدیگر شریک هستند مثلا خانه ای که به چند نفر ارث رسیده اگر سهم او جدا نباشد، بدون اجازه یا رضایت دیگر ورثه نمی تواند در آن ملک تصرف کند، و نماز در آن مکان نیز باطل است. (رساله مراجع مساله ۸۷۲)

۲. اگر در جایی که نمی داند غصبی است، نماز بخواند و

بعد از نماز بفهمد، یا در جایی که غصبی بودن آن را فراموش کرده، نماز بخواند، و بعد از

نماز یادش بیاید، نماز او صحیح است. (جهت اطلاع: مگر آنکه خودش غصب کرده باشد، که در این صورت به احتیاط واجب، نمازش باطل است. رساله مراجع مساله ۸۶۹)

خداوند متعال همه ما را از نمازگزاران واقعی قرار دهد به برکت صلوات بر محمد و آل محمد

جلسه ۵

وقف

در روایت است که امام حسین علیه السلام فرمودند: أَيُّهَا النَّاسُ نَافِسُوا فِي الْمَكَارِمِ وَ سَارِعُوا فِي الْمَغَانِمِ. ای مردم در خوبی‌ها با یکدیگر رقابت کنید و در بهره گرفتن از فرصت‌ها شتاب نمایید. (بحارالأنوار، ج ۷۵، ص ۱۱۲، نزهة الناظر و تنبيه خاطر، ص: ۸۱)

یکی از فرصت‌هایی که برای مومنین قرار داده شده وقف است و نکاتی در این زمینه خدمت عزیزان گفته میشود:

۱. وقف از مصادیق صدقه جاریه است یعنی ثواب آن بعد از فوت نیز ادامه می یابد.

۲. وقف آن است که انسان مالی را بصورت مخصوص به موارد و مصارف معینی مثل مسجد، مدرسه، حرمهای معصومین علیهم السلام، مجالس عزای سید الشهداء علیه السلام یا فقرا و یا... اختصاص دهد، البته وقف اختصاص به موارد فردی ندارد بلکه افرادی بایکدیگر هم می توانند چیزی را وقف کنند و همه از این ثواب بهره ببرند .

۳. اگر کسی چیزی را وقف کند از ملک او خارج می شود و خود او و دیگران نمی توانند آن را ببخشند یا بفروشند یا حتی جهت و مصرف وقف را تغییر دهند البته در مواردی نادر مثل خرابی وقف با شرایط خاصی که دارد تغییر و فروش وقف جایز است که برای آگاهی از شرایط و احکامش با کارشناس مسائل دینی مشورت شود.

۴. بیرون بردن اموالی که مخصوص مسجد یا حسینیه یا مکان دیگری است حتی برای مدت کوتاه حرام است. (تحریر الوسیله امام ، ج ۲، م ۳ و ۴، ص ۶۰ – استفتائات مقام معظم رهبری س ۱۹۹۵ و ۱۹۹۸ ص ۴۸۹ هدایه العباد آیت الله صافی ج ۲ ص ۱۸۰ هدایه العباد آیت الله گلپایگانی ج ۲ ص ۱۴۰ و آیت الله اراکی توضیح المسائل مراجع ج ۲ ذیل مساله ۲۶۷۷)

خداوند متعال به همه ما توفیق کارهای خیر را عنایت فرماید به برکت صلوات بر محمد و آل محمد.

جلسه ۶

امر به معروف و نهی از منکر

امام حسین علیه السلام ، در وصیت به برادرش (محمد بن حنفیه) چنین مرقوم داشتند: **إِنَّمَا خَرَجْتُ لِطَلَبِ الْإِصْلَاحِ فِي أُمَّةٍ جَدِّي أُرِيدُ أَنْ أَمَرَ بِالْمَعْرُوفِ وَ أَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ** همانا هدف از قیام من اصلاح در امت جدم است و می خواهم امر به معروف و نهی از منکر نمایم.

(مقتل الحسین، عبدالرزاق مقرر، ص ۱۵۶، بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۴۴، ص: ۳۲۹)

چند نکته درباره امر به معروف و نهی از منکر:

۱. در اهمیت امر به معروف و نهی از منکر همین بس که حضرت سید الشهداء علیه السلام یکی از اهداف قیام خود را احیاء فریضه امر به معروف و نهی از منکر می داند، و لذا با الگو گرفتن از قیام سید الشهداء علیه السلام بر همه مومنین واجب است نسبت به این فریضه الهی ساکت نشینند چرا که احیاء این فریضه خواست عمومی جامعه را می طلبد .

۲- در انجام فریضه امر به معروف و نهی از منکر فرقی نمی کند تذکر به صورت مستقیم باشد مثلا زبانا تذکر بدهد یا به طریق غیر مستقیم مانند پیامک یا نامه اعتراض را برساند.

۳- اگر انسان گناهی رامشاهده کند هر چند این گناه در مجالس عزاداری اهل البیت علیهم السلام باشد از جمله پخش موسیقی های حرام و یا کارهایی که در دین بدعت محسوب میشود و یا باعث اذیت دیگران میشود لازم نیست اطمینان به تاثیر داشته باشد بلکه اگر احتمال تاثیر هم بدهد، واجب است تذکر بدهد. اگرچه با تکرار تذکر یا تذکر گروهی باشد .

خداوند متعال همه ما را از عاملین امر به معروف و نهی از منکر قرار دهد به برکت صلوات بر محمد و آل محمد

جلسه ۷

احکام نگاه

در روایت است از حضرت امام حسین علیه السلام که می فرمایند: **مَنْ حَاوَلَ امْرَأً بِمَعْصِيَةِ اللَّهِ كَانَتْ أَفْوَتَ لِمَا يَرْجُو وَ أَسْرَعَ لِمَا يَحْذَرُ**. هر شخصی که پیگیر کاری از مسیر حرام باشد آنچه را به آن امیدوار است سریعاً از دست میدهد و از آنچه میترسد به سراغش می آید. (تحف العقول ص ۱۷۷)

چند نکته درباره نگاه و پوشش:

۱. رعایت نگاه و پوشش در برابر نامحرم واجب است و تفاوتی میان فامیل یا غیر فامیل یا نزد پزشک نیست و همچنین تفاوتی میان مکانهای زیارتی و مجالس عروسی یا مجالس عزاداری نمی باشد.

۲. نگاه کردن مرد به بدن زنان نامحرم و همچنین نگاه کردن به موی آنان، چه با قصد لذت باشد چه بدون آن، حرام است و نگاه کردن به صورت آنان و دستهایشان تا مچ نیز، اگر با قصد لذت یا ترس افتادن در گناه باشد حرام است.

۳. نگاه کردن زن به بدن مرد نامحرم حرام است هر چند بخاطر عزاداری لباس خود را کنار زده باشد مگر به جاهایی از بدن که معمولاً مردها نمی پوشانند مثل سر و دستها و قدم پاها که نگاه کردن زن به این جاها اگر بدون شهوت و ترس افتادن در گناه باشد، اشکال ندارد.

۴. نگاه کردن به عکس و فیلم های مستهجن و مبتذل مطلقاً حرام است هر چند به قصد لذت نباشد. (امام، تبریزی، فاضل، وحید، سیستانی: فیلم مبتذل در صورتی که قصد لذت نباشد بنا بر احتیاط واجب حرام است) (مکارم استفتائات ج ۲ م ۱۰۴۸، رساله جامع ج ۲ م ۱۴۴۱ اجوبه الاستفتائات رهبری س ۱۳۱۴ و ۱۳۱۳)

خداوند متعال توفیق ترک گناه را به همه ما عنایت فرماید به برکت صلوات بر محمد و آل محمد

جلسه ۸

مس اسماء متبرکه

از امام صادق علیه السلام روایت شده که می فرمایند: مَنْ عَرَفَ حَقَّنَا وَ أَحَبَّنَا فَقَدْ أَحَبَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى . هر کس حق ما را شناخته و ما را دوست بدارد در حقیقت خداوند تبارک و تعالی را دوست داشته است. (کافی، ج ۸، ص ۱۲۹)

چند نکته درباره اسماء متبرکه:

۱. اسم خدای متعال به هر زبانی که باشد و صفات خاص او و خطوط قرآن نباید بدون وضو لمس شود و نیز بنا بر احتیاط واجب یا مستحب) اسامی اهل بیت و انبیاء علیهم السلام نباید بدون وضو لمس شود، لذا لباسی که روی آن اسم ائمه علیهم السلام مثل حسینعلیه السلام نوشته شده، به نظر اکثر فقها بنا بر احتیاط واجب نباید بدون طهارت و وضو لمس شود.

۲. برای محو کردن کلمات متبرکه مانند قرآن و نام خداوند تبارک و تعالی و آیاتی که در کتابها و مجلات چاپ شده میتوان به یکی از روشهای زیر عمل نمود:

الف: دفن کردن در جایی که بی احترامی نشود.

ب: در میان آب جاری پاک انداخته شود.

ج: بوسیله آب یا چیز دیگری خمیر شود.

خداوند متعال توفیق عمل به وظائف شرعی را به همه ما عنایت فرماید به برکت صلوات بر محمد و آل محمد

جلسه ۹

غصب

در روایت است از امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف که می فرمایند: لَا يَحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يَتَصَرَّفَ فِي مَالٍ غَيْرِهِ بِغَيْرِ إِذْنِهِ. بر هیچ کس حلال نیست که بدون اجازه صاحب مال در مال او تصرف کند (وسائل الشیعه ط-آل البیت جلد: ۲۵ ص ۳۸۶)

چند نکته درباره غصب:

۱. یکی از محرمات و گناهان بزرگ غصب کردن مال و حق دیگران است و در این حکم فرقی بین پدر و فرزند و زن و شوهر یا خواهر و برادر و یافراد بیگانه وجود ندارد بنابراین اگر پدر و فرزند یا زن و شوهر از مال یکدیگر بدون اجازه و رضایت بردارند یا شخصی در مال شریکش بدون اجازه استفاده و تصرفی انجام دهد از مصادیق غصب محسوب شده و گناه می باشد.

۲. اگر انسان مالی یا حقی را غصب کند علاوه بر توبه از گناه باید مال و حق را فوراً به صاحبش برگرداند و هر مقدار که تاخیر بیندازد گناه بیشتری برای او نوشته می شود و اگر مال غصب شده از بین رفته است مثل یا قیمت آن مال را به صاحبش بدهد. مثلاً اگر انگشتر طلایی را فردی غصب کرده و دزدیده است در صورتی که انگشتر هست باید خود انگشتر را به صاحبش برگرداند و اگر انگشتر را فروخته و از بین رفته باید قیمتش را به صاحبش بدهد. (رساله مراجع م ۲۵۴۸) (رساله مراجع ۲۵۴۹)

خداوند متعال ما را مدیون خلقش قرار ندهد به برکت صلوات بر محمد و آل محمد

جلسه ۱۰

احکام نذر

از حضرت زهرا سلام الله علیها روایت شده که می فرمایند: فَجَعَلَ اللَّهُ ... الْوَفَاءَ بِالنَّذْرِ تَعْرِضاً لِلْمَغْفِرَةِ. خداوند وفای به نذر را موجب آمرزش قرار داد. (علل الشرائع، ج ۱، ص ۲۸۹ خطبه فدکیه)

چند نکته در مورد نذر:

۱. نذر شرعی آن است که برای خدای متعال کاری را که انجامش شرعا و یا عرفا بهتر است با خواندن صیغه نذر شرعی بر خود لازم نماید ، مثلا به این صورت بگوید برای خدا بر من است که اگر حاجتم را گرفتم، برای امام حسین علیه السلام مجلس روزه برگزار کنم ، البته برای گرفتن حاجت نیازی به خواندن صیغه نذر نیست.

۲. کسی که نذر را فقط از دل گذرانده و به زبان نگفته یا (به نظر مشهور مراجع) صیغه نذر شرعی را نخواند چیزی بر وی واجب نیست (مخالف ایت الله مکارم: اگر فقط بگوید نذر کردم و مد نظرش انجام کار برای خدا باشد بنا بر احتیاط واجب باید به نذر عمل کند(بیک احکام ۱۶)).

۳. اگر زمان عمل به نذر معین و مشخص باشد و در همان زمان توانایی عمل به نذر را نداشته باشد دیگر وظیفه ای ندارد، مثلا اگر نذر کرده در روز عاشورا عزاداران امام حسین علیه السلام را اطعام دهد و در همان روز توانایی مالی نداشته باشد انجام نذر بر او واجب نیست ولی اگر با داشتن توانایی عمداً به نذرش عمل نکند کفاره دارد.(صرفاً جهت اطلاع: کفاره افطار روزه ماه رمضان: امام خمینی،فاضل، مکارم، گلپایگانی، صافی، نوری،زنجانی، رساله مراجع مساله ۲۶۵۴، کفاره قسم مخیر بین اطعام ۱۰ فقیر یا پوشاندن آنها و اگر نتوانست ۳روز، روزه است- خوئی، سیستانی، رهبری، تبریزی، وحید، بهجت، رساله مراجع مساله ۲۶۵۴، سیستانی منهاج ج ۳م ۷۴۰، خوئی وحید تبریزی منهاج ج ۳م ۱۵۶۴)

خداوند متعال به همه ما توفیق عمل به وظائف را عنایت فرماید به برکت صلوات بر محمد و آل محمد

جلسه ۱۱

احکام مسجد

سلام علیکم بسم الله الرحمن الرحيم از امام حسن علیه السلام روایت شده که فرمودند: أَهْلُ الْمَسْجِدِ زُورٌ لِلَّهِ وَ حَقٌّ عَلَي الْمَزُورِ التُّخْفَةُ لِزَائِرِهِ. اهل مسجد، زائران خداوند متعال هستند و بر صاحب خانه است که به زائرش هدیه دهد.(ارشاد القلوب ج ۱ ص ۷۷)

چند نکته درباره احکام مسجد: ۱. خارج کردن اموال مسجد، مثل: قرآن، مهر، مفاتیح ، فرش؛ ظروف مسجد ولو به قصد تبرک جایز نیست و اگر کسی وسیله ای را عمداً یا سهواً از مسجدی بیرون برده است باید خودش یا به کمک واسطه فوراً به همان مسجد برگرداند. و اگر هم امکان برگرداندن وجود نداشته باشد در مسجد دیگری قرار بدهد.

۲-برگزاری مراسمات مثل مراسم عزاداری امام حسین علیه السلام یا تعزیه در مسجد اگر مانع نماز خواندن نشود اشکال ندارد. (رساله جامع ۱۰۸۸)

۳- نسبت به مسجد برخی امور مستحب است مانند تمیز کردن مسجد، و در هنگام رفتن به مسجد خود را خوشبو کردن و لباس پاکیزه پوشیدن و در هنگام وارد شدن به مسجد اول پای راست و موقع بیرون آمدن اول پای چپ را بگذارد.

تعمیل در فرج امام زمان علیه السلام و سلامتی مراجع عظام خصوصا مقام معظم رهبری صلوات بر محمد و آل محمد

جلسه ۱۲

عزاداری

از امام رضا علیه السلام روایت شده است: مَنْ تَذَكَّرَ مُصَابِنَا فَبِكَيِّ وَ أَبْكَيِّ لَمْ تَبْكِ عَيْنُهُ يَوْمَ تَبْكِي الْعُيُونُ. هر که مصائب ما را یادآور شود و گریه کند یا دیگری را بگریاند، روزی که همه گریان باشند او نخواهد گریست. (وسائل، ج ۱۴، ص ۵۰۲)

چند نکته درباره عزاداری:

۱. یکی از واجبات دین تعظیم شعائر است و از مهمترین مصادیق تعظیم شعائر، تعظیم شعائر حسینی است.

۲. از بارزترین موارد تعظیم شعائر حسینی، عزاداری کردن برای آن حضرت است.

۳. در عزاداری مستحب است مجلسی تشکیل شود که حلال و حرام خدا و فضائل اهل بیت علیهم السلام و مناقب ایشان بیان شود.

۴. عزاداری باید به روشهای متعارف و معمول میان مردم انجام گیرد و از روشهایی که موجب وهن مذهب در برابر مردم شده و یا باعث ضرر بدنی قابل توجهی گردد، باید اجتناب شود.

۵. مستحب است افراد در مجالس عزاداری شرکت کرده و این مجالس به صورت باشکوه، همراه با ذکر اهداف اهل بیت علیهم السلام برگزار شود.

۶. مستحب است در هنگام ذکر مصیبت فرد گریه کند و یا حالت گریه و اندوه داشته باشد.

۷. در عزاداری توجه شود که مستحب است در هنگام نماز عزاداری و سایر امور تعطیل شده و نماز اقامه شود. (نشریه پیام دین، جزوه عزاداری)

تعمیل در فرج امام زمان علیه السلام و سلامتی مراجع عظام خصوصا مقام معظم رهبری صلوات بر محمد و آل محمد

جلسه ۱۳

تعظیم شعائر

سلام علیکم بسم الله الرحمن الرحيم خداوند متعال در قرآن کریم می فرماید : وَمَنْ يُعْظِمُ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ. هرکس شعائر الهی را بزرگ دارد، اینکارنشانه ی تقوای دلها (ی آنها) است. (حج ۳۲) چند نکته درباره عزاداری:

۱. تعظیم شعائراهمیت زیادی دارد و در دین سفارش زیادی شده و بزرگداشت آنها نشان تقوا و بی احترامی نسبت به آنهاگناه است؛ از مصادیق بارز آن نماز جماعت، حج، حجاب، زیارت اهل بیت علیهم السلام و برگزاری و شرکت در مجالس عزاوروضه خوانی ائمه اطهار علیهم السلام است، لذا پوشیدن لباس سیاه در محرم و ایام عزای اهل بیت علیهم السلام از موارد تعظیم شعائر است و رحجان دارد.

۲. روضه خوانی در اصطلاح عبارت است از یاد دادن احکام و بیان مسائل حلال و حرام و امر به معروف و نهی از منکر و بیان مواضع و نصایح از آیات و کلمات پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم و ائمه معصومین علیهم السلام و ذکر فضائل و مناقب اهل بیت علیهم السلام و ذکر مصایب وارده بر آنان، که چنین مجالسی همراه با افزایش معرفت و شناخت اهل بیت علیهم السلام است و علاوه بر ثواب عزاداری، ثواب بیان احکام و مواضع را که از اهداف عالی آن بزرگواران بوده، نیز خواهد داشت. (آیت... فاضل جامع المسائل فارسی، ج ۱، ص: ۵۸۰)

۳- باید از هر عملی که باعث اذیت دیگران می شود و یا فی نفسه از نظر شرعی حرام است پرهیز کرد مثل بلندبودن صوت بلندگو و یا استفاده از موسیقی های حرام. (اجوبه س ۱۴۴۸).

خداوند متعال به همه ما توفیق عزاداری خالصانه را عنایت فرماید به برکت صلوات بر محمد و آل محمد.

جلسه ۱۴

امر به معروف و نهی از منکر

سلام علیکم بسم الله الرحمن الرحيم با عرض تسلیت تاسوعای حسینی امام صادق علیه السلام در وصف حضرت عباس علیه السلام می فرماید: انَّ عَمَّنَا الْعَبَّاسَ نَافِذَ الْبَصِيرَةِ، صَلَّبَ الْاِيْمَانَ، جَاهَدَ مَعَ اَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَبْلَى بَلَاءً حَسَنًا وَمَضَى شَهِيدًا. عموی ما عباس علیه السلام بصیرتی ژرف و ایمانی استوار داشت. همراه حسین علیه السلام جهاد کرد و از امتحان سرافراز بیرون شد و سرانجام به شهادت رسید. (عمده الطالب، ص ۳۵۶) یکی از مهمترین وظایف دینی و از اهداف مهم حضرت سیدالشهداء علیه السلام و یاران با وفای ایشان فریضه امر به معروف و نهی از منکر می باشد، که دو نکته در این رابطه خدمت عزیزان عرض می شود:

۱- در امر به معروف و نهی از منکر چند چیز شرط است: یکی از شرایط امر به معروف و نهی از منکر این است که احتمال تاثیر امر و نهی در شخص وجود داشته باشد پس اگر بدان اثر نمی کند واجب نیست؛ اما نباید به بهانه تاثیر نداشتن این واجب را ترک کند زیرا در صورتی که اگر امری نهی را تکرار کند یا افراد متعدد امر و نهی کنند احتمال تاثیر باشد در این صورت امری نهی بر تمامی افراد واجب است تا این کار تاثیر گروهی خود را بگذارد. دیگر این که در امر و نهی او مفسده و ضرری نباشد پس اگر بدانند یا خوف این باشد که امر یا نهی او ضرر جانی یا آبرویی یا مالی قابل توجه نسبت به او داشته باشد واجب نیست.

۲- بهترین روش امر به معروف و نهی از منکر این است که خودش گناه نکند مثلا اگر ریفش می خواهد غیبت کند از شنیدن اجتناب کند.

تعمیل در فرج امام زمان علیه السلام و سلامتی مراجع عظام خصوصا مقام معظم رهبری صلوات بر محمد و آل محمد

جلسه ۱۵

اهمیت نماز

با عرض تسلیت تاسوعای حسینی؛ در روز نهم محرم، وقتی که سپاه عمر سعد تصمیم به حمله گرفت، امام حسین علیه السلام برادر بزرگوارشان (عباس علیه السلام) را برای مهلت گرفتن یک شب به جهت ادای نماز و دعا به سمت دشمن فرستاد و فرمود: هُوَ يَعْلَمُ أَنِّي كُنْتُ أَحِبُّ الصَّلَاةَ لَهُ وَتِلَاوَةَ كِتَابِهِ وَكَثْرَةَ الدُّعَاءِ وَالْإِسْتِغْفَارِ. خدا می داند که من (حسین) نماز گزاردن و تلاوت قرآن؛ زیاد دعا کردن و استغفار را دوست دارم. (الارشاد، شیخ مفید، ص ۲۴۰)

چند نکته درباره اهمیت نماز:

۱- نماز از مهمترین واجبات دینی است و تاکید فراوانی شده است که شخص مسلمان نمازش را اول وقت و به جماعت بخواند در اهمیت نماز و جماعت خواندن آن همین بس که

امام حسین علیه السلام با وجود جنگ در ظهر عاشورا نماز را اول وقت و به جماعت خواندند.

۲- اگر کسی عمدا حتی یک رکعت نمازش را در وقت نخواند و یا کوتاهی کند تا قضا شود گناه کبیره انجام داده و باید فوراً توبه کرده و نباید در انجام نمازهای قضایش کوتاهی کند.

۳- نماز در هیچ حالتی از انسان ساقط نمی شود حتی اگر انسان در حال مرضی است یا داخل وسایل نقلیه است و نماز در حال قضا شدن است باید نماز را با رعایت شرائطی که مقدور است، بخواند و امثال این موارد بهانه ای برای ترک نماز نمی شود.

۴- مستحب است بچه ای که خوب و بد را متوجه می شود به نماز خواندن عادت داده و تشویق نمایند، البته باید به گونه ای انجام شود که سبب ناراحتی و بیزاری او از نماز نشود. (رساله مراجع مساله ۱۱ و ۷۴۷)

خداوند متعال به حق امام حسین علیه السلام و برادر بزرگوارشان حضرت عباس علیه السلام همه ما را از نماز گزاران واقعی قرار بدهد به برکت صلوات بر محمد و آل محمد.

جلسه ۱۶

اعمال عاشورا

ضمن عرض تسلیت شب عاشورای حسینی از امام رضا علیه السلام روایت شده که فرمودند: انّ ابی اذا دخل شهر المحرم لا یری ضاحکاً و كانت الکیابة تغلب علیه حتی یمضی منه عشرة ايام... هرگاه ماه محرم فرا می رسد، پدرم (موسی بن جعفر علیهما السلام) دیگر خندان دیده نمی شد و غم و افسردگی بر او غلبه می یافت تا آن که ده روز از محرم می گذشت، روز دهم محرم که می شد، آن روز، روز مصیبت و اندوه و گریه پدرم بود. (امالی (للسدوق) ص: ۱۲۸)

چند نکته درباره اعمال و آداب روز عاشورا:

۱- احیاء گرفتن و شب زنده داری و توبه در این شب و حقیقت توبه پشیمانی از گناه است یعنی قلباً از گناهش پشیمان شود و تصمیم بر ترک گناه بگیرد و همچنین نسبت به برخی گناهان جبران گذشته واجب است مثلاً اگر گناهش ترک نماز و روزه بوده در انجام نماز و روزه های قضا کوتاهی نکند، خمس، زکات و حق الناس که بر گردن دارد را پرداخت کند.

۲- کار کردن در روز عاشورا هر چند حرام نیست ولی کراهت دارد و شایسته است که مومنین در روز عاشورا با بستن مراکز تجاری خود که نمادی از مشارکت در مصیبت سالار شهیدان و اظهار همدردی با حضرتش می باشد در حد ممکن در این وظیفه مهم کوتاهی نکنند.

۳- پسندیده ترین اعمال و کارها در روز عاشورا شرکت در مراسم عزاداری و برگزاری مجالس عزا و ماتم برای سید الشهداء علیه السلام و یادگیری معارف دین می باشد. البته مومنین باید عزاداری رابه روشهای متعارف و معمول میان مردم انجام داده و از روشهایی که موجب وهن مذهب می شود پرهیز نمایند همچنین شایسته است، با اقتدا به اباعبد الله الحسین علیه السلام در هنگام وقت نماز بویژه ظهر عاشورا، عزاداری و سایر امور را تعطیل و نمازشان را اول وقت و به جماعت اقامه نمایند. (عروه اول احکام اموات- مراجع مساله ۱۸۱۳؛ ۱۸۱۴؛ ۱۸۱۵؛ ۲۲۷۹؛ ۲۷۰۱)

خداوند متعال اجر عزاداری ما را فرج امام زمان علیه السلام قرار دهد به برکت صلوات بر محمد و آل محمد

حجاب و پوشش

از اعتراض های شدید حضرت زینب علیها السلام به یزید، این بود: **أَمِنَ الْعَدْلُ يَا ابْنَ الطُّلُقَاءِ! تَحْدِيرُكَ حَرَائِرُكَ وَ إِمَائِكَ وَ سَوْفُكَ بَنَاتَ رَسُولِ اللَّهِ سَبَايَا.** ای یزید! آیا از عدالت است که زنان و کنیزان خود را در حرمسرا پوشیده نگاه داشته ای و دختران پیامبر را به صورت اسیر شهر به شهر می گردانی. (غم نامه کربلا/ ترجمه اللهوف علی قتلی الطفوف، ص: ۲۰۰). چند نکته درباره نگاه و پوشش:

۱. رعایت نگاه و پوشش در برابر نامحرم واجب است و تفاوتی میان فامیل یا غیر فامیل یا نزد پزشک نیست و همچنین تفاوتی میان مکانهای زیارتی و مجالس عروسی یا عزاداری نمی باشد.

۲. بر زن واجب است موی سر و بدن و پا و زیر چانه خود را از مرد نامحرم بپوشاند، آنچه که از پوشش بانوان در مقابل نامحرم استثنا شده گردی صورت و دستها تا مچ است نپوشاندن دست و صورت در صورتی جایز است که زینت و آرایش نداشته و مفسده ای نداشته باشد مثلا خودش یا دیگران به گناه نیفتند. (مشهور مخالف: مکارم و شبیری نسبت به پسر نابالغ)

۳. نگاه کردن مرد به بدن زنان نامحرم و همچنین نگاه کردن به موی آنان ، چه با قصد لذت باشد چه بدون آن ، حرام است و نگاه کردن به صورت آنان و دستهایشان تا مچ نیز ، اگر با قصد لذت یا ترس افتادن در گناه باشد حرام است. (مشهور مراجع مساله ۲۴۳۳؛ صرفا جهت اطلاع: خوئی، تبریزی، گلپایگانی، صافی: حتی پوشاندن صورت و دستها تا مچ را لازم می دانند به فتوی یا بنا بر احتیاط؛ اجوبه س ۱۲۲۱؛ برداشت از العروه الوثقی، النکاح م ۳۱؛ التحریر الوسیله، النکاح ۱۸۲ سیستانی، رساله جامع ج ۲ م ۱۴۴۶، ۱۴۵۵)

خداوند متعال به مردان ما غیرت و به زنان ما عفت عنایت بفرماید به برکت صلوات بر محمد و آل محمد